

اولویت سرمایه‌گذاری؛ صنایع پایین دستی و تأمین‌کننده نیاز بنگاه‌های بزرگ

میدکو ایجاد شده است. همچنین ظرفیت مهم دیگر در زنجیره فولاد، تولید گندله است. به‌طوری که در حال حاضر ظرفیت تولید استان حدود ۱۷ میلیون تن است به‌این‌ترتیب که در شهرستان سیرجان حدود ۱۲ میلیون تن، در کرمان و زرنند هرکدام ۲/۵ میلیون تن امکان تولید گندله وجود دارد. بحث مهم دیگر در زنجیره فولاد، تولید آهن اسفنجی است، در این زمینه ما حدود ۴ میلیون تن در سیرجان و حدود یک‌میلیون تن در بردسیر و جمعاً حدود ۵ میلیون تن امکان تولید آهن اسفنجی در استان را داریم. درنهایت در انتهای خط زنجیره فولاد، تولید شمش فولادی است که در حال حاضر در کرمان و بردسیر ظرفیتی حدود ۱/۶ میلیون تن تولید فولاد وجود دارد. همچنین طرح‌هایی در این زمینه‌ها داریم که ان‌شاءالله در چند سال آینده به تولید می‌رسد.

گروه سوم صنایع بزرگ ما، بحث معادن مس و صنایع مربوطه است که به‌طور مشخص در رفسنجان و شهراباک زنجیره مس را به وجود آورده که در حال حاضر در رفسنجان حدود ۲۰۰ هزار تن در سال، انواع کاتد مس تولید می‌شود. همین‌طور اخیراً در شهراباک، طرحی به بهره‌برداری رسیده که توان تولید ۵۰ هزار تن کاتد فقط از طریق بیولیچینگ را داراست. در این زمینه، تقریباً ما در کشور حرف اول را می‌زنیم. مجموعه شرکت ملی مس در ۷ ماه ابتدای امسال بیش از ۱۱ هزار میلیارد تومان فروش داشته است که تقریباً معادل فروش کل سال گذشته آن است و قسمت عمده و اعظم این تولید در استان کرمان صورت گرفته است.

در دسته صنایع بزرگ، گروه چهارم، تولید لاستیک است که رتبه اول کشور را به خود اختصاص داده است. همچنین واحدهای تولید کاشی و سرامیک و تولید سیمان استان از صنایع بزرگ محسوب می‌شوند، در این گروه ۷ واحد در شهرستان‌های رفسنجان و کرمان مشغول به فعالیت هستند. موارد فوق

< امین غفاری‌نژاد

معاون امور صنایع سازمان صنعت، معدن و تجارت شمال استان کرمان

وضعیت صنعت استان

ابتدا به این موضوع می‌پردازم که وضعیت موجود صنعت استان در گروه‌های مختلف به چه ترتیب است و چه نقاط قوتی در صنایع استان داریم. مطابق یک تقسیم‌بندی کلی بر مبنای میزان سرمایه‌گذاری و اشتغال می‌توان سه‌طبقه بزرگ، متوسط و کوچک را برای صنایع استان قائل شد. در مورد صنایع بزرگ به‌طور مشخص، چند گروه خاص باعث شده که این صنایع در استان پای بگیرند و براساس آن، اشتغال و سرمایه‌گذاری را در خود به وجود آورند. گروه اول که در منطقه ویژه اقتصادی بزم رخ داده، صنعت خودروسازی و صنایع جانبی مربوط به آن است که قطب خودروسازی را در استان کرمان ایجاد کرده است. شش واحد صنعتی خودروساز کرمان با ظرفیت اسمی حدود ۲۰۰ هزار دستگاه خودرو در این منطقه سرمایه‌گذاری شده و از لحاظ حجم تولید خودرو، رتبه اول بخش خصوصی و رتبه سوم بعد از ایران‌خودرو و سایپا را کسب نموده است.

گروه دوم در خصوص زنجیره فولاد استان است که وجود مزیت نسبی سنگ‌آهن در سیرجان و زرنند باعث ایجاد این زنجیره شده و درنهایت درصدد هستیم تا طی چند سال آینده به تولید ۱۰ میلیون تن شمش در این زنجیره برسیم. خوشبختانه بخش زیادی از این سرمایه‌گذاری‌ها در استان به نتیجه رسیده و در حال حاضر در زمینه‌ی تولید کنسانتره سنگ‌آهن در استان نزدیک به ۲۸ میلیون تن ظرفیت تولید در شهرستان‌های سیرجان و زرنند در کارخانه‌های ذیل گل‌گهر و

وضعیت تولید در بخش صنعت استان

اما در مورد وضعیت تولید در بخش صنعت استان، می‌توان گفت که در حوزه صنایع بزرگ در زنجیره فولاد خوشبختانه واحدهای تولیدکننده کنسانتره، گندله و آهن اسفنجی نسبت به سال قبل افزایش تولید داشته‌اند و تعداد واحدهای جدید زیادی راه افتاده‌اند و این زنجیره تقریباً رشد خوبی نسبت به سال قبل داشته است. البته به دلیل نیاز به سرمایه‌گذاری کلان در این زنجیره شاید فعلاً امکان توسعه واحدهای جدید به جزء طرح‌هایی که در دست اجرا داریم، میسر نباشد؛ البته به استثناء انتهای خط که شمش تولید می‌شود. در زنجیره‌ی مس خوشبختانه با سرمایه‌گذاری‌های خوبی که در مجموعه شرکت ملی مس در سرچشمه و در شهرباک صورت گرفته بازهم افزایش تولید کنسانتره مس و همچنین انواع کاتد مس را شاهد هستیم، نسبت به سال قبل میزان تولید در این زمینه افزایش داشته، به‌طور مشخص در شهرباک تولید انواع لوله‌ها و کاتد مسی راه‌اندازی شده و این زنجیره بسیار موفق در استان شکل گرفته است، اما در صنعت لاستیک متأسفانه به دلیل محدودیت‌هایی که در بحث تحریم‌ها بر کشور تحمیل شده است، تأمین برخی از مواد اولیه کائوچو و واردات برخی مواد اولیه محدود بوده است، در نتیجه در ۶ ماه ابتدای سال نسبت به مدت مشابه سال قبل میزان تولید لاستیک با افت تقریبی ۸ درصدی روبه‌رو بوده است. امیدواریم به‌زودی مشکل تأمین مواد اولیه رفع شود و بازهم لاستیک استان بتواند در کشور حرف اول را بزند، اما در مورد صنعت خودروسازی و قطعه‌سازی که از سرمایه‌گذاری‌های کلان استان می‌باشند متأسفانه امسال افت تولید بسیار شدیدی را شاهد هستیم. در ۶ ماه ابتدای سال، حدود ۱۵ هزار دستگاه در منطقه تولید شده که تقریباً یک‌سوم مدت مشابه سال قبل بوده است. در صورت ادامه این روند در صنعت خودروسازی استان و صنایع جانبی آن، احتمال تعدیل بالغ‌بر ۱۰ هزار نفر نیروی انسانی متخصص در این صنعت کم نیست. این صنعت برای تأمین منابع نقدینگی به حمایت جدی دولت و خصوصاً سیستم بانکی نیاز دارد. به‌طور مشخص رقمی بالغ‌بر ۳ هزار میلیارد تومان نیاز است تا بتوانیم به ظرفیت تولید سال قبل استان که حدود ۱۲۰ هزار دستگاه خودرو در سال بوده برسیم. در گروه صنایع متوسط تقریباً مشکل تولید نداریم. صنایع متوسط توانسته‌اند به‌خوبی رنج تولید سال قبل را تولید کنند. به‌عنوان مثال درزمینه‌ی انواع فرش ماشینی یک واحد فعال داریم که به دلیل نو سازی و استفاده از ماشین‌آلات روز در تولید فرش ماشینی نسبت به سال قبل حدود ۱۰۰ درصد رشد و در مورد تولید انواع موکت نیز بالغ‌بر ۱۰۰ درصد تولید داشته است. همچنین درزمینه‌ی تولید کاشی و سرامیک تقریباً معادل سال قبل رقمی نزدیک ۱۴ میلیون مترمربع کاشی و سرامیک تولید شده است. به‌علاوه در زمینه تولید انواع لوله و اتصالات پلی‌اتیلن در ۶ ماهه نخست سال تقریباً ۲۶ هزار تن

مجموعه صنایع بزرگ استان را تشکیل می‌دهند. بعد از طبقه بزرگ، صنایع متوسط استان قرار دارند که وجود این صنایع نیز یکی از نقاط قوت استان است. ازجمله این صنایع، صنایع ماشین‌سازی کشاورزی است. این صنایع تولیدکننده ادوات کشاورزی و برخی از تجهیزات و ماشین‌آلات واحدهای بزرگ می‌باشند. در کنار این صنایع، واحدهایی به وجود آمده‌اند که توان تولید قطعات صنعتی را دارند. به‌طوری که می‌توان گفت اکثراً تولید قطعات صنعتی در استان در صنایع متوسط انجام می‌شود. در گروه صنایع متوسط، همچنین واحدهای تولید لوله و اتصالات پلی‌اتیلن در استان مطرح هستند، حدود ۴۰ واحد در این زمینه با تولید نایلون، نایلکس، لوله و اتصالات پلی‌اتیلن ایجاد شده است که بسیار موفق بوده و به‌نوعی کرمان را قطب تولید لوله کشور کرده‌اند. همچنین در صنایع متوسط می‌توانیم از واحدهای تولید سیم، کابل و فیبر نوری نام ببریم که اتفاقاً از واحدهای ممتاز استان نیز می‌باشند. به‌طور کلی واحدهای صنعتی در دو طبقه بزرگ و متوسط در استان، واحدهای موفقی هستند و از نقاط قوت تولید استان محسوب می‌شوند. ذیل این صنایع تعدادی واحدهای کوچک با کمتر از ۵۰ نفر کارکن ایجاد شده است که این واحدها در زمینه‌های مختلف ازجمله صنایع غذایی، صنایع شیمیایی و کانی غیرفلزی فعالیت دارند و تعدادی از آن‌ها موفق هستند و به نوبه خود در سطح کشور مطرح می‌باشند.

سؤال اینجا مطرح می‌شود که چرا در برخی از صنایع پیشرفت نکرده‌ایم و حتی به‌نوعی عقب‌افتادگی صنعتی داشته‌ایم؟ دلیل عمده مربوط به عدم ارتباط واحدهای بزرگ و کوچک استان است که متأسفانه علی‌رغم سرمایه‌گذاری‌های کلانی که در صنایع مادر استان شده است، این ارتباط بین واحدهای کوچک و بزرگ برقرار نشده و نیاز واحدها در این بخش از استان‌های دیگر تأمین می‌شود. در این زمینه می‌توانیم با ایجاد ارتباط نزدیک بین مجموعه‌های بزرگ و کوچک بخشی از بازار واحدهای کوچک را مخصوصاً در زمینه‌های اقلام خوراکی، اقلام مصرفی، قطعات صنعتی و تجهیزات برق الکترونیکی در استان تأمین کنیم که باعث رونق کسب‌وکار کوچک استان خواهد شد.

را ایجاد کرد، همچنین انواع ماشین‌کاری قطعات صنعتی بزرگ می‌تواند در اولویت کاری واحدهای صنعتی کوچک ما باشد که کارهای ماشین‌کاری را برای واحدهای بزرگ انجام دهند. به‌طور مشخص حوزه صنایع پایین‌دستی مس و فولاد و آلومینیوم در استان می‌تواند ظرفیت بالای سرمایه‌گذاری برای صنایع کوچک و متوسط استان باشد. در حال حاضر در صنعت مس در مجموعه مس شهید باهنر کرمان محصولات میانی این زنجیره تولید می‌شود، اما محصولات نهایی که از آلیاژهای مسی تولید می‌شود متأسفانه در استان تولید نمی‌شود. بالغ‌بر ۸۰ تا ۹۰ درصد از ظروف مسی از استان‌های دیگر وارد کرمان می‌شود درحالی‌که به‌راحتی می‌توان با سرمایه‌گذاری‌های کوچک، تولید مصنوعات مسی در استان را رونق و توسعه داد. همچنین در زمینه صنایع پایین‌دستی آلومینیوم، ورق در ضخامت‌های مختلف و مقاطع آلومینیوم را تولید می‌کنیم. صنایع پایین‌دستی به‌طور مشخص در استان می‌تواند موردنظر سرمایه‌گذاران صنایع کوچک و متوسط قرار بگیرد. همچنین این مسئله مهم است که زنجیره فولاد استان در مرحله تولید شمش قطع می‌شود درحالی‌که تولید محصولات فولادی مثل ورق می‌تواند فرصت مناسبی برای سرمایه‌گذاری صنایع کوچک و متوسط در استان باشد. یک سؤال اینجا مطرح می‌شود که چرا در برخی از صنایع پیشرفت نکرده‌ایم و حتی به‌نوعی عقب‌افتادگی صنعتی داشته‌ایم؟ دلیل عمده مربوط به عدم ارتباط واحدهای بزرگ و کوچک استان است که متأسفانه علی‌رغم سرمایه‌گذاری‌های کلانی که در صنایع مادر استان شده است، این ارتباط بین واحدهای کوچک و بزرگ برقرار نشده و نیاز واحدها در این بخش از استان‌های دیگر تأمین می‌شود. در این زمینه می‌توانیم با ایجاد ارتباط نزدیک بین مجموعه‌های بزرگ و کوچک بخشی از بازار واحدهای کوچک را مخصوصاً در زمینه‌های اقلام خوراکی، اقلام مصرفی، قطعات صنعتی و تجهیزات برق الکترونیکی در استان تأمین کنیم که باعث رونق کسب‌وکار کوچک استان خواهد شد. ●

بوده که ۲۰ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش داشتیم، اما در تولید روغن نباتی متأسفانه دو واحد بزرگ استان در شهرستان‌های کرمان و سیرجان به دلیل کمبود نقدینگی در تأمین روغن خام دچار مشکل شدید شده‌اند که مشارکت بخش خصوصی در تأمین نقدینگی را می‌طلبد؛ چراکه امکان تولید روغن خام در استان برای رسیدن به ظرفیت‌های بسیار بالا را داریم.

درزمینه‌ی تولید سیمان سه کارخانه در استان فعال هستند که سال قبل یک‌میلیون تن تولید داشته‌اند، در این حوزه نسبت به سال قبل کاهش تولید نداشته‌ایم. به‌طور کلی دلیل اصلی کاهش شدید تولید در صنایع به مشکلات تأمین مواد خام ناشی از عدم تأمین نقدینگی لازم و یا وجود تحریم‌های بین‌المللی برمی‌گردد؛ ازجمله این موارد می‌توان به تولید لوازم‌خانگی، تلویزیون و یخچال اشاره کرد. به‌طوری‌که در ۶ ماه اول امسال در استان حدود ۴۰ هزار دستگاه تلویزیون به میزان ۳۰ درصد مدت مشابه سال قبل تولید داشته‌ایم، همچنین تولید یخچال در استان حدود ۷ هزار دستگاه بوده که ۱۰ درصد کمتر از تولید سال قبل است.

در خصوص سرمایه‌گذاری در صنایعی که با توجه به توانمندی و مزیت‌های موجود در استان بتواند در آینده کرمان را به‌عنوان شاخص در کشور مطرح کند، پیشنهاد بنده صنایع پایین‌دستی و تأمین‌کننده نیازمندی‌های بنگاه‌های بزرگ استان است. چراکه در حال حاضر بخش زیادی از این نیازها چه در زمینه مواد اولیه و چه در زمینه تهیه و پشتیبانی خطوط تولید، خارج از استان و از طریق استان‌های صنعتی کشور ازجمله اصفهان تأمین می‌شود؛ مثال مشخص آن، تولید گلوله‌های چدنی به شکل قطعات صنعتی ریخته‌گری شده با تناژ بالا است که از خارج از استان تأمین می‌شود. در این زمینه می‌توان برای ایجاد واحدهای صنعتی تولیدکننده انواع گلوله‌های چدنی و فولادی سرمایه‌گذاری کرد. به‌طور کلی قطعه‌سازی‌ها باید در استان پای بگیرد. می‌توان واحدهای ریخته‌گری با مقیاس بالای یک، دو یا سه تن